

Justis- og beredskapsdepartementet

Vår saksbehandler: Astrid Grydeland Ersvik
Vår ref.: 1214684

Vår dato: 10.09.21
Deres ref.: 21/3846-THR

Høring – Forslag til endringer i utlendingsloven og ny forskrift (statlig tilsyn med omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak)

Norsk Sykepleierforbund (NSF) har fått innspill til høringsforslaget fra landsgruppen av helsesykepleiere. NSF støtter forslaget, men har noen merknader som vi mener bør følges opp.

Våre viktigste innspill:

- Omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15-18 år må legges under barnevernet.
- Kravene for tilsyn med omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak og barn i barneverninstitusjoner må samordnes.
- Det må utarbeides informasjon på relevante språk, som formidles til aktuelle målgrupper og på relevante arenaer.
- Rett til kvalifisert tolk ved tilsynsbesøk må forskriftsfestes.

Omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15-18 år bør legges til barnevernet

I høringssvar til tidligere endringer i samme lov og forskrift (19/5915) uttalte NSF i 2020 – i likhet med en rekke andre organisasjoner - at enslige mindreårige asylsøkere mellom 15-18 år bør plasseres på omsorgssentre og dermed være underlagt barnevernets omsorg¹. Det samme pekte vi på i høringen til ny omsorgssenterlov² i 2016 (BLD). Dette er beklageligvis ikke fulgt opp fra myndighetene. Vi mener fortsatt at alle barn uten omsorgspersoner i Norge bør være omfattet av det samme lovverket, og slik sikres likeverdige og ikke-diskriminerende tjenester.

Ulike standarder for tilsyn

Forslaget innebærer at tilsynsmyndighet legges til Statsforvalter, med Helsetilsynet som overordnet tilsynsmyndighet. Dette er i tråd med NSF sitt innspill til et Dok.8-forslag i 2016 der vi mente at tilsynsmyndighet burde legges til Statens helsetilsyn - og i praksis da med statsforvalter som utfører.

Vi er kritiske til om kravene som settes til innhold i/gjennomføring av tilsynsbesøket er dekkende. De skiller seg klart ut fra kravene til tilsyn med barn i barneverninstitusjoner, der det både angis et minimum antall årlige tilsyn, at minst ett av dem skal være uanmeldt og at tilsynet skal snakke

¹ DM#1136444

² DM# 885784

med hvert enkelt barn. For barn i asylmottak foreslås det verken krav til minimum antall tilsyn, til uanmeldte tilsyn eller at tilsynet skal snakke med alle barn individuelt. Det legges m.a.o. opp til en klar forskjellsbehandling av barn ut fra alder og omsorgssituasjon som vi mener er både uforsvarlig og diskriminerende.

Uanmeldte tilsyn har en egenverdi og gir helt andre muligheter for informasjon enn anmeldte/risikobaserte tilsyn. Vi mener at det er viktig med uanmeldte tilsyn også på asylmottak som ikke er vurdert å ha særlig kritikkverdige forhold eller risiko. Vi ser en fare for at kun de som har høy risiko får tilsyn, mens andre steder går under radaren. Antall klager fra et asylmottak trenger ikke være ensbetydende med at asylmottaket har høyere risiko enn et annet. Vår erfaring er at kommuner som er gode på å melde avvik, ikke gir et dårligere tilbud enn de kommunene som ikke melder avvik.

Tilsyn bør ut fra dette være universelt rettet mot alle asylmottak. Om det ikke gjennomføres universelle tilsyn – dvs. tilsyn hos alle - vil tilsyn hos enkelte kunne bli prioritert bort når tilsynsmyndigheten må prioritere hvor de skal gjennomføre tilsyn.

Forskriften bør regulere krav til minimum antall tilsyn og at hvert barn skal ha rett på individuell samtale med tilsynsrepresentanter, og da med bruk av kvalifisert tolk der det er nødvendig. I merknader til Norge fra FNs barnekomite i 2018 var asylsøkende barns rettigheter ett av seks særlige tema av bekymring fra komiteen. Situasjonen for disse barna har også tidligere år vært en gjenganger i merknadene fra komiteen.

Informasjon om tilsynsordningen og rett til tolk

Rettssikkerheten for enslige mindreårige asylsøkere må ivaretas. Tilsynsmyndigheten er langt unna de unges hverdag og virkelighet. Skal de foreslåtte endringene ha en reell effekt må enslige mindreårige asylsøkere forstå sine rettigheter, også retten til å klage. Det betyr at de må få målrettet, tilpasset informasjon om tilsynsordningen. Denne informasjonen må utarbeides på relevante språk og gjøres tilgjengelig på aktuelle digitale plattformer i tillegg til mer tradisjonelle informasjonskanaler.

Ansatte som jobber med enslige mindreårige asylsøkere i mottak og andre tjenestetilbud må også få informasjon om tilsynsordningen, slik at de kan bidra til å ivareta barn og unges rettigheter. Det vil også gjøre de bedre i stand til å kunne be om tilsyn ut fra evt. bekymring for omsorgssituasjonen rundt barnet.

Rett til kvalifisert tolk under tilsynsbesøk må inngå i forskriften og tydeliggjøres i tilhørende veiledere. Kvalifiserte tolketjenester vil være avgjørende for å ivareta rettssikkerheten for barnet/ungdommen, samt kvaliteten på og utbyttet av tilsynssamtalen.

Med hilsen

Lill Sverresdatter Larsen
Forbundsleder

Bente Lüdemann
Fagsjef

Kopi:

Landsgruppen av helsesykepleiere NSF
NSFs faggruppe for migrasjonshelse og flerkulturell sykepleie
UNIO

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt, 22 Telefon: 0 24 09
Postboks 456 Telefaks: 22 04 32 40
0104 Oslo E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 15.09.2021